2016 -03- 23
3336-1/2016

Ócsa Város Önkormányzatának

Települési Esélyegyenlőségi Programja

2015-2019.

Készítette:

Ócsa Város Önkormányzata

2015. március 12.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....4. oldal

1. Célok.....7. oldal

1.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja.....8. oldal

1.2. A HEP helyzetelemző részének célja.....8. oldal

2. A program jogszabályi háttere.....9. oldal

2.1 Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek.....10. oldal

2.2 Stratégiai környezet bemutatása.....12. oldal

3. Helyzetelemzés.....13. oldal

3.1 A település bemutatása.....13. oldal

3.2 Gazdaság.....15. oldal

3.3 Demográfia.....17. oldal

3.4 A város infrastruktúrája.....17. oldal

3.4.1 Közúthálózat.....18. oldal

3.4.2 Közműellátás.....18. oldal

3.4.3. Egészségügyi ellátás.....18. oldal

3.4.4. Szociális ellátás.....19. oldal

3.4.5 Családsegítés.....20. oldal

3.4.6 Gyermekvédelem.....21. oldal

3.4.6.1 A gyermekjóléti szolgáltatás működésének tapasztalatai.....22. oldal

3.4.6.2 A gyermekek veszélyeztetettségének főbb okai.....23. oldal

3.4.7 Köznevelés.....24. oldal

3.4.7.1 Óvodai ellátás.....25. oldal

3.4.7.2 Bölcsődei ellátás.....26. oldal

3.4.8 Sport.....26. oldal

3.4.9 Közművelődés.....26. oldal

4. Esélyegyenlőségre, egyenlő bánásmódra vonatkozó megállapítások.....28. oldal

4.1 A közszolgáltatások elérhetősége.....28. oldal

4.2 Nők helyzete.....28. oldal

4.3 Időskorúak helyzete.....30. oldal

4.4. Fogyatékkal élők.....32. oldal

4.5 Romák és mélyszegénységben élők.....35. oldal
4.6 Gyermekek.....36. oldal
4.7 Szegregátum.....36. oldal
5. Megvalósítás.....38. oldal
6. Monitoring és nyilvánosság.....42. oldal
7. Konzultáció és visszacsatolás.....43. oldal

Bevezetés

Az Európai Bizottság 2004 májusában tette közzé az „Esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség a kibővített Európai Unióban" című Zöld Könyvet, amelyben konzultációra hívta az érintett szervezeteket, szereplőket. Ezek a konzultációk megerősítették azt az álláspontot, mely szerint kiemelkedően fontos mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió antidiszkriminációs jogalkotása hatásának maximalizálását. A diszkrimináció elleni fellépéssel és az esélyegyenlőséggel kapcsolatos törekvéseket a mindenki számára irányadó Esélyegyenlőségi Keretstratégia foglalta magába. Ennek nyomdokaiba lépett a 2007-től 2013-ig terjedő időszakra vonatkozó egységes szerkezetbe foglalt, egy közösségi akcióprogramként megfogalmazott PROGRESS közösségi program. A közösségi jog e témakörre vonatkozó teljes harmonizációját hazánkban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: törvény) valósította meg. A törvény kimondja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség és deklarált célja, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára.

Lehetővé teszi a közérdekű igényérvényesítést, a jogsérelem esetén a bizonyítási teher megfordulását, és 2005. évtől kezdődően speciális, az egyenlő bánásmód megsértése esetén eljáró hatóság felállítását rendelte el (Egyenlő Bánásmód Hatóság). A törvény 31. §-a értelmében Ócsa Város Önkormányzata az alábbiakban dolgozza ki Települési Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban:Program): A Program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossággal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell

irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Ócsa Város Önkormányzatának célja, hogy Ócsa olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz. A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok: a nők, a gyermekek, a romák, az idősek, a mélyszegénységben élők és a fogyatékkal élők helyzetére.

A Program egyes, hátrányos helyzetű csoportok feltárását, valamint esélyegyenlőségének előmozdítását szolgáló intézkedéseket tartalmaz, így különösen:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosítása;
- munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítása;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentése, foglalkoztatási esélyeik javítása;
- a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése;
- a döntéshozatalban, illetve a közügyek irányításában a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése érdekében.

A Program a vonatkozó jogszabályi előírásokra, és az Európai Unió ajánlásaira tekintettel készült.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze Ócsa város problémáit, lehetőségeit. Az elemzés öt területre koncentrál: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Ócsa Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését.
Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

1. Célok

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény, hatálya alá emeli az egyenlő bánásmód követelményét többek között a helyi és kisebbségi önkormányzatok, valamint ezek szervei részére, s megtartási kötelezettséget ír elő jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során. A törvény lehetőséget teremt a települési önkormányzatok számára, hogy hazánk esélyegyenlőségi programjában meghatározott célokkal összhangban, helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el. A dokumentum célja, hogy elemezze a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését. A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország számára is alapvető jelentőségű. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség - és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el. Az a fontos, hogy minden állampolgár számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén is.

Ócsa Város Önkormányzata élve a törvény adta lehetőséggel, a fent említett célok minél hatékonyabb megvalósításának érdekében megalkotja a településre vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját, mely tartalmazza az Önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Alapvető követelmény az esélyteremtő tevékenység, valamint ennek tervszerű dokumentálása a települési esélyegyenlőségi program kidolgozásával és megvalósításával. Mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges

faktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

1.1 A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

Ócsa Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

1.2 A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkezőproblémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terv tartalmazza.

2. A program jogszabályi háttere

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján szükséges elvégezni. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján szükséges alkalmazni, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

A települési önkormányzatoknak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk, amelyben helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a helyi önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre;
b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépéssel, továbbá az egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
c) a közszolgáltatásokhoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról. A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2.1 Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek

- **Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve:** a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bárminemű faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára.
- **Az emberi méltóság tiszteletben tartása:** Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve

olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.

- **Szolidaritás:** A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a város minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A rászoruló embernek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz abból a célból, hogy maga is el tudja végezni feladatait, meg tudjon birkózni a nehézségekkel.
- **Méltányosság és rugalmas ellátás:** A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget. Olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő fenntartói tevékenységek, felelősségek:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
    a.) a Program megvalósításának koordinálása,
    b.) a Program végrehajtásának nyomon követése,
    c.) az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a Program nyilvánosságának biztosítása;
- a Program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak kétévente történő tájékoztatása a megvalósításról.

A Program figyelembe veszi Ócsa Város Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Ócsa Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzési és Intézkedési Terve;
- Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programja;

- Halászy János Általános Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Ócsa Város Önkormányzata Gazdasági Programja
- Ócsa Város Önkormányzata Egészségügyi Szakmai Programja
- Ócsa Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye Egészségügyi szakmai terve
- Ócsa Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen Program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek. A Program elkészítésekor a 2011. évi népszámlálási adatok még nem kerültek feldolgozásra, így többnyire a korábban közzétett adatokra támaszkodhattunk.

2.2 Stratégiai környezet bemutatása

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

a) Ócsa város Környezetvédelmi Programja;
b) Ócsa Integrált Városfejlesztési Stratégia;
c) Ócsa - Helyi Fenntartható Fejlődés Stratégiája;
d) Településfejlesztési Koncepció;
e) Gazdasági Program;
f) Költségvetési rendelet;

A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása:

A HEP-ben adatforrásként az intézményi beszámolók, önkormányzati adatszolgáltatási kötelezettség révén rendelkezésre álló adatok, OSAP, KSH illetve TEIR rendszer adatai szolgáltak. A célcsoportokra vonatkozóan általánosságban elmondható, hogy a helyzetelemzéshez szükséges adatforrások csak részlegesen illetve egyes célcsoportok esetében egyáltalán nem állnak rendelkezésre. Beazonosított problémaként ez két célcsoportnál is megjelenik.

3. Helyzetelemzés

3.1. A település bemutatása

A Gyáli kistérség településeinek köre az 1997-es megalakulása óta az önkormányzati társulások és a területfejlesztés változásainak függvényében jelentősen átalakult. 2004. január 1-én a kistérség határai módosultak, így az év novemberére Alsónémedi, Bugyi, Gyál, Felsőpakony, Ócsa és Üllő településekkel megalakult a "Kertváros" Gyáli kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása. A kistérség központja: Gyál

A kistérség a Közép-magyarországi régió középpontjában, Budapest tőszomszédságában, a budapesti agglomeráció déli szegmensében található. A kistérség történelmét, társadalmát, mindennapjait, jellegét, fejlődési potenciálját alapjaiban határozza meg földrajzi és közlekedés-földrajzi elhelyezkedése. A gyáli kistérség sajátos híd-szerepet jelenít meg azáltal, hogy a főváros közvetlen közelében, és egyúttal az Alföld kapujában helyezkedik el. A rendszerváltás után felgyorsult autópálya-építés következtében, különösen az M0-ás körgyűrű átadását követően, a javuló közlekedési potenciál kedvező lehetőséget teremtett a gazdasági funkciók letelepítésére, és a kistérség a gazdasági szuburbanizáció kitüntetett terepévé vált. A kilencvenes évek második felének fejleménye, hogy a lakossági szuburbanizáció is felgyorsult a térségben. A kedvező változások hatásaként a kistérség ma hídként köti össze a Dunántúlt az Alfölddel, az agglomerációt és Kelet-Magyarországot a fővárossal, és közvetítője a transzeurópai hatásoknak. Külön ki kell emelni Magyarország jelenlegi és középtávon is egyedüli nemzetközi repülőterét, a Vecsés határában található Liszt Ferenc nemzetközi repülőteret, mely hasonló szerepet játszik, mint az M0-ás körgyűrű, feltárja a hozzá közel eső területeket a légi tranzit és háttérszolgáltatásai, főként a logisztikai funkciók számára. A térség a légi szállítmányozástól a hajózásig (dunai kikötő) terjedő tranzit és intermodális logisztikai funkciók hordozója.

A statisztikai Gyáli kistérség azon az erősen frekventált helyet jelentő övön helyezkedik el, ahol a transzeurópai szállítási folyosók közül három is találkozik: a IV., V. és X. ún. helsinki folyosó. Emellett egy negyedik folyosó, a VII. számú, maga a Duna is közvetlenül elérhető a térségből. Ezeket a folyosókat az M0 köti össze, és ez a mellette fekvő települések számára egyedülálló lehetőségeket teremt. Kisebb léptékkel mérve hazai, országos jelentőségű sugárirányú útvonalak is áthaladnak a térségen (4-es, illetve 5-ös főközlekedési útvonal), valamint két autópálya-lehajtó (Alsónémedi-Gyál és Ócsa-Üllő) is segíti a térség bekapcsolódását az inter-regionális forgalomba, amelyet természetesen a M5-ös autópálya és

az M0 körgyűrű vezet el. A térség életében ma is nagyon fontos szerepet játszik a kötöttpályás közlekedés.

Két vasútvonal halad át, a Budapest-Vecsés-Üllő-Cegléd fővonal egyike a transzeurópai szállítási folyosóknak, a másik a Budapest-Ócsa-Dabas-Lajosmizse-Kecskemét vonal a személyszállításban játszik fontos szerepet.
Ócsa a fővárostól 25 kilométerre az Alföld és a Gödöllői-dombság találkozásánál helyezkedik el, a budapesti agglomerációhoz tartozó település. Megközelíthető közúton az M5-ös autópályán és az 5-ös számú főúton, valamint a Budapest–Lajosmizse–Kecskemét vasútvonalon.

Ócsa népessége 2011-ben 9073 fő volt, közel négyszer annyi, mint az 1870. évi, első hivatalos népszámlálás idején. A város népessége – az 1970 és 1990 közötti időszak kivételével – az elmúlt több mint 130 évben folyamatosan gyarapodott. Az 1990-es évektől gyarapodott a népesség: 171 főre mérséklődött a természetes fogyás, amit jelentős, közel 1000 fős vándorlási nyereség ellensúlyozott.

Ócsa népességének alakulása	
Év	**Fő**
2000	8353
2001	8703
2002	8785
2003	8791
2004	8873
2005	8949
2006	8956
2007	8953
2008	8974
2009	8989
2010	9064
2011	9073

Népességnagysága alapján Ócsa jelenleg a 33. Pest megye városai között, népsűrűsége 110 fő/km^2, 203 fővel kevesebb a megye többi városának átlagánál.

Ócsa népességének korösszetétele lényegében megegyezik a megye városainak átlagával. Az itt élők 17%-a volt gyermekkorú, a 65 éves és idősebbek aránya 13%-ot tett ki. Száz gyermekkorú lakosra 81 idős személy jutott, 4-gyel több, mint a korábbi városokban átlagosan. Ezer férfira 1025 nő jutott, 68-cal kevesebb, mint a megye városaiban átlagosan.

Állandó népesség száma korosztályi bontásban (2010)			
	0-3 éves	**4-6 éves**	**7-14 éves**
Férfi	186	126	410
Nő	176	132	353
Összesen	**362**	**258**	**763**
	15-18 éves	**19-65 éves**	**66-100 éves**
Férfi	227	3123	452
Nő	246	2960	772
Összesen	**473**	**6083**	**1224**

A településre bevándoroltak adatai					
	2010	**2009**	**2008**	**2007**	**2006**
Bevándorolt	42	59	58	64	69
Letelepedett	14	31	55	67	62
Összesen:	**65**	**90**	**113**	**131**	**131**

3.2 Gazdaság

Már a nyolcvanas években is fontos szerepet játszottak az országos főutak mellett létrehozott raktárbázisok a térség gazdaságában, amelyek főként a mezőgazdasági nagyüzemek melléküzemágaiként működtek. Az autóút-hálózat és autópálya fejlesztések jótékony mellékhatásaként a kereskedelmi-szolgáltató és logisztikai funkciók megtelepedése tipikussá vált. A kilencvenes évek elején Gyálon a McDonald's hazai, majd közép-európai regionális raktára, a Hungarorak épült fel. Európa egyik meghatározó logisztikai szolgáltatója, a Tibbett&Britten Soroksárról telepítette át tevékenységét Üllőre, míg a K-Sped hazai szállítmányozó cég helyben nőtt fel e funkciók kiszolgálása révén. Az Auchan Üllőn, míg a Tesco Gyálon építette meg raktárbázisát. Alsónémediben a Penny-Market Kereskedelmi Kft.

és a REWE Magyarország Kft., illetve a CBA hazai kereskedelmi lánc raktárai, központjai találhatók. Mára már nem pusztán a Budapestről érkező hatások, valamint a tranzit és logisztikai funkciókból eredő tényezők szétsugárzása jellemző, hanem a térség részben maga is a fejlődés gerjesztőjévé vált. A térségben két business park is működik: az egyik Gyálon, ahol a ProLogis hozta létre az M5-Gyál Business Parkot, a másik Vecsésen, ott a Lincoln csoport invesztált az Airport Business Parkba. A nemzetközi tőkével nem vetekedő nagyságú szállítmányozó cégek is megjelentek a térségben, pl. a felsőpakonyi ipari parkba települt át Algyőről a Primatrans.

A mezőgazdaság Alsónémediben és Bugyin napjainkban is a falvak identitásának alapja, és emellett jelentős számú társadalmi csoport számára a megélhetés egyetlen, magától értetődő, életformaként vállalt útja. A térségben több mint ezerötszáz főállású őstermelőt tartanak nyilván, ennek több mint duplája a regisztráltak száma. A sovány homokos talajon az intenzív kertészeti kultúrák budapesti piacon értékesítő évszázados hagyománya — természetesen modernizált formában — máig jövedelmező módon él tovább. Az agrárágazat a térségben sikeresen pályázott fejlesztési forrásokért, hiszen a SAPARD előcsatlakozási alapból közel 350 millió forintos támogatást nyertek a térség vállalkozói és önkormányzatai. Az AVOP-ból 2006. május eleji adat szerint 426 millió forintnyi támogatást nyertek a gyáli kistérségből.
A térség legszebb építészeti öröksége a Világörökség részét képező ócsai Prémontrei Bazilika, amelyet a nyolcvanas években a református egyház példaszerűen felújított, ennek eredményeként elnyerte az Europa Nostra-díjat. Ócsán további látnivaló a két beltelkes Öregfalu, a Pincesor és a kopjafás temető, valamint a térség legjelentősebb és leglátogatottabb rendezvénye, az Ócsai Kulturális Napok. A két-háromszáz évvel ezelőtt betelepített pusztaságokon a helyi közösségek által épített templomok váltak műemlékké, ezen kívül kastélyok (Felsőbabád, Bugyi), néhány monarchia-korabeli épület, eredeti stílusát őrző paraszthaz található a térségben. A térség programkínálatában a lovas turizmus kiemelkedő helyet foglal el, részben lovagoltatás, lovas túrák szervezésével a lovas-tanyákon, részben regionális, országos és nemzetközi lovas- és fogathajtó versenyek bonyolításával. Emellett növekvő rekreációs célú forgalmat generálnak a horgásztavak is. A programkínálatban megjelenik Gyál várossá nyilvánításának napja, amit egész napos kulturális-szórakoztató rendezvénnyel tesznek évről-évre emlékezetessé. Alsónémediben évente rendeznek falunapot, ami lehetőséget nyújt a helyben élők aktivizálására, illetve a turisták térségbe vonzására.

3.3 Demográfia

A Kertváros kistérséghez eltérő nagyságú, karakterű települések tartoznak. A múlt század fordulóján a statisztikai Gyáli kistérség települései a 3-4 ezres falvak közé tartoztak, illetve Felsőpakony és Gyál néhány száz fős majorság volt csupán. A múlt század első felében, sőt 1970-ig a Kertvároshoz tartozó települések társadalmi folyamatait a vasútvonalak megépítése, az urbanizáció és az azzal járó agglomerációs folyamatok határozták meg. A hetvenes évek végéig tartó bevándorlási folyamat még az agglomerációs folyamatok jegyében telt, elsősorban az ország keleti megyéiből érkeztek ide s telepedtek le a fővárosi munkaerőpiacon elhelyezkedő, de Budapesten lakáshoz nem jutó emberek, döntően gyári munkások.

A migrációs egyenleg a nyolcvanas években minden településen negatívvá vált, a kilencvenes években viszont — településenként változó években — megfordult a folyamat és a települések mindegyikén növekedett a lakosok száma. Gyál és Felsőpakony esetében e folyamat mögött nem csak a vándorlási, hanem a születési többlet is szerepet játszik. A betelepülés következtében a kistérség lakosainak száma több mint nyolcezer fővel gyarapodott 1990 és 2004 között, így mára az öttagúra zsugorodó kistérség népessége megközelíti a 45 ezer főt.

3.4 A város infrastruktúrája

A statisztikai Gyáli kistérségben az önkormányzatok 1990 és 2010 között eltelt húsz évben nagy összegeket fordítottak a közműhálózatok fejlesztésére. A lakossági és intézményi fűtést olcsóbbá és kényelmesebbé tette a vezetékes gáz bevezetése, ennek érdekében nagy erőfeszítéseket tettek mind a települések, mind a helyi lakosok. A szennyvízcsatorna és tisztítók megépítése nagyon költséges és sürgető feladat volt, hiszen 1990-ben mindössze 31 km hosszú volt a csatornahálózat, s az is jószerivel a lakótelepeken épült meg. 2004-ig 400 kmnyi szennyvízvezetéket ástak földbe a térségben, ennek köszönhetően már több a csatorna, mint a vízvezeték, így teljesen bezárult a hálózatok hosszával mért közműolló. A térségben három helyen épült tisztító, Alsónémedi és Bugyi csupán a saját településére méretezett kapacitást épített ki, Ócsa viszont ellátja a környező dabasi kistérségbe tartozó településeket is. Gyál, Vecsés és Üllő pedig a kerületekkel együtt a felújított dél-pesti szennyvíztisztítóba vezeti el az összegyűjtött folyékony hulladékot. A statisztikai Gyáli kistérségben kiépült a teljes infrastrukturális hálózat, amelynek kapacitásai megfelelnek a jelenlegi igényeknek. A települések zöme azonban kisebb-nagyobb mértékben növelni szándékozik népességét, ezért a

közeli jövőben várhatóan további parcellázásokra kerül sor. A lakosság növekedése mellett még fontosabb az ipari-szolgáltató területek infrastrukturális ellátottságának biztosítása.

3.4.1 Közúthálózat

A kiépített utak egy részének burkolata felújításra szorul. A város rendkívül jelentős közúti környezeti terheit együttesen okozza a jelentős átmeneti és helyi forgalom. A helyi közúti áruszállítással foglalkozó gazdálkodó szervezeteknek minden esetben telephellyel kellene rendelkezni a tehergépjárművek tárolása céljából. Pillanatnyilag ez nem minden esetben valósul meg, ezért esetenként akadályozzák a biztonságos közlekedést. A város jelenlegi forgalmi helyzete hosszabb fejlődés eredménye, a kialakult állapotokat a földrajzi elhelyezkedés determinálta. Ezekre az adottságokra terhelődött (terhelődik) rá az elmúlt 10-20 év motorizációs robbanása, a lemaradt közúthálózat felújítással szemben. Mindezek ellenére a település néhány utcájának burkolat felújítását az Önkormányzatnak sikerült megoldania.

3.4.2 Közműellátás

A város közműellátása jónak tekinthető. A gázellátás a belterületen teljeskörű, a külterületeken részlegesen kiépített. A vezetékes ivóvíz ellátás szinte teljes egészében megvalósított.

3.4.3 Egészségügyi ellátás

Ócsa Város Önkormányzata az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §. (1) bekezdésében meghatározott kötelező, és az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatainak részben Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye, részben egészségügyi feladat-ellátási szerződések útján látja el, melyek a következők:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi ellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás

Új, a XXI. századnak megfelelő intézmény létrehozására került sor, amely teljeskörűen akadálymentesített. Számos szakellátás vehető igénybe, így működik pl. laboratórium (mintavételi hely), nőgyógyászati szakrendelés is. A háziorvosi tevékenységet 3 felnőtt és 1 gyermek- és csecsemőgyógyász orvos látja el.

Egészségügyi szolgáltatás	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Védőnői ellátás	**4710**	**5097**	**4803**	**5216**

Fenti táblázat jól tükrözi a szakrendelések létének indokoltságát.

TERÜLETI VÉDŐNŐ		
Várandós tanácsadáson megjelentek (Fő)	416	
Először megjelent várandósok (fő)	98	
Élve születések száma (fő)	86	
Csecsemő tanácsadáson megjelentek (fő)	517	
12-36 hónaposak tanácsadásán megjelentek (fő)	421	
3-6 évesek tanácsadásán megjelentek (fő)	357	
családlátogatások száma (alkalom)	2767	
Gondozott családok száma (családok)	554	
ISKOLAVÉDŐNŐ	**2012/2013**	**2013/2014**
Alapszűrések 2.-4.-6.-8. évfolyamon (fő)	328	305
Köztelező Védőoltások (fő)	364	295
Fejtetvesség szűrés (fő)	663	683
Egészségnevelés (óra)	15	15

Védőnői szolgálat 2013. és 2014. évi adatai

3.4.4 Szociális ellátás

A Pest Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja által megadott adatok alapján 2011. évben 416 fő regisztrált munkanélkülit tartanak nyilván. (ebbe beletartoznak azok is, akik már nem kapnak ellátást csak regisztrációval tartják a kapcsolatot)

A munkanélküliség területi mutatója: 6,7 % Pest-megyei ráta: 4,9 %

Rendszeres ellátásban részesülők felsorolása: (2012. január havi adat)

Aktív korú rendszeres szociális segélyben részesül összesen 145 fő

Ezen belül:

- Foglalkoztatást helyettesítő támogatást kap: 86 fő
- Egészségkárosodott rendszeres szociális segélyt kap: 18 fő
- 55 év feletti rendszeres szociális segélyt kap: 36 fő
- Önkormányzati rendelet szerinti rendszeres szociális segélyt kap: 5 fő

A közmunka programban 18 fő foglalkoztatására lehet pályázatot benyújtani. A téli közmunka program keretében 12 főt foglalkoztatunk jelenleg.

- Ápolási díjban részesül: 66 fő
- Időskorúak járadékában: 8 fő
- Lakásfenntartási támogatásban: 76 fő
- Szociális étkezésben részesül: 34 fő

Az Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény, mint elnevezése is mutatja többcélú intézmény, az egészségügyi ellátásokon kívül szociális és gyermekvédelmi feladatokat egyaránt ellát. A szociális alapszolgáltatások közül biztosítja:

- a szociális étkeztetést,
- a házi segítségnyújtást,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- az idősek nappali ellátását, valamint
- a családsegítő szolgáltatást.

A szociális szolgáltatások lehetséges alanyai általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők közül kerülnek ki, közülük is elsősorban az idősek, a betegek, a fogyatékkal élők.

3.4.5 Családsegítés

A Családsegítő Szolgálat a szociális vagy mentálhigiénés problémák, krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyeknek, családoknak nyújt szolgáltatást az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából. A gazdasági világválság hatása érezhető a családsegítés terén. A megnövekedett terhek súlya alatt többen, és egyre gyakrabban keresik fel a szolgálatot. A szociális problémákkal küzdők jelentős számmal, az alacsony végzettséggel és szakképesítéssel nem rendelkezők körül kerülnek ki. Ők voltak azok, akik a rendszerváltozás után elsőként vesztették el a munkahelyüket, s kerültek ki a munkaerőpiacról.

Legjellemzőbb problémák:

- Munkanélküliség, tartós munkanélküliség, a munkalehetőségek, valamint az alkalmi munkák hiánya, az e miatti súlyos anyagi gondok, amelyeknek egyenes következménye az éhezés, tüzelő hiánya, a különböző szolgáltatók felé fennálló tartozások kiemelkedően magas gyakorisága és mértéke, a pénzintézeti kölcsönök vissza nem fizetése következtébe fenyegető végrehajtási eljárás és kilakoltatás.
- Eladósodás, teljes ellehetetlenülés.
- Alacsony iskolai végzettség, szakképzettség hiánya.
- Megváltozott munkaképesség, rokkantság ténye és ezzel összefüggésben a rehabilitációs munkahelyek hiánya.
- Az alacsony jövedelem.
- Az időseknél a jobb életfeltételek elérése érdekében az intézményi elhelyezés kérése és ezzel párhuzamosan a férőhelyek számának változatlansága.
- Kilátástalannak vélt helyzetből alkoholizmusba, szenvedélybetegségbe menekülés.
- Családi konfliktusok, családon belüli erőszak.
- A nyomasztó gondok következtében kialakuló egészségügyi problémák, betegségek.
- Életviteli, lelki, mentális problémák.

3.4.6 Gyermekvédelem

Már születésünk, s talán fogantatásunk pillanatától esélyegyenlőtlenség állhat fenn, hiszen nem mindegy, hogy milyen családba születünk, hazánk keleti vagy nyugati térségében, tanyán, kis vagy nagy településen, kisvárosban, avagy nagyvárosban. Az esélyegyenlőségre ebben a helyzetben is törekedni kell, tehát a cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége. Az ellátásokat hol igényelheti és az igénylésnek mi a módja. Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

Városunkban működik gyermekjóléti szolgálat, amely a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek a felhasználásával szolgálja, a gyermekek családban történő nevelésének elősegítését.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja:

- a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi- és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal szervezési (szervező tevékenység), szolgáltatási (ellátások közvetítése) és gondozási (ellátások teljesítése) feladatokat végez. Az ellátottak köre Ócsa város közigazgatási területén élő 0-18 éves gyermekek. A gyermekjóléti szolgáltatás hatékony megvalósulása érdekében a tevékenység nem csak a gyermekekre terjed ki, hanem azok környezetére, családtagjaira is. A szolgálat családgondozói személyes segítő kapcsolat keretében, a családot komplex egységként kezelve, a szociális munka módszereinek és eszközeinek összetett módon való felhasználásával védik a kiskorúak jogait, érdekeit.

3.4.6.1 A gyermekjóléti szolgáltatás működésének tapasztalatai

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a település jegyzője tartja nyilván. A az illetékes járási hivatal védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A járási hivatal - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatalkorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalkorút. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Ha a gyermek veszélyeztetett és ezt az alapellátások önkéntes igénybevételével nem lehet megszüntetni, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése családi környezetben mégis biztosítható, a járási hivatal védelembe veszi. A gyermekjóléti szolgálat

családgondozójával való együttműködésre a gyermek és a szülő, csak védelembe vétel elrendelése esetén kötelezhető. Védelembe vétel esetén a gyámhatóság családgondozót rendel ki, aki feladatát egyéni gondozási-nevelési terv alapján látja el. A védelembe vétel felülvizsgálata évente kötelező, vagy a szülő, illetve családgondozó kérelmére bármikor. A védelembe vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát. Az intézkedés célja: a gyermek családban történő nevelkedésének folyamatos segítése, az ellátásának megszervezése, segítése, a szülői nevelés kontrollja, a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése. A védelembe vétel elrendelésének oka változó: egyre gyakoribb a tankötelezettség megszegése, csavargás, a kiskorú kifogásolható viselkedése.

3.4.6.2 A gyermekek veszélyeztetettségének főbb okai

- anyagi problémák (alacsony jövedelem, munkanélküliség, nehéz megélhetési körülmények),
- lakáskörülmények (minimális komfortfokozat, lakhatás minimális feltételeinek hiánya, gettósodott városrészek),
- nem megfelelő életvitel (szülői elhanyagolás, szenvedélybetegségek),
- családi problémák (szülők közötti kapcsolat megromlása, válás, családtagok közötti nem megfelelő kommunikáció),
- fejlődési rendellenességek,
- tanulási, mentális, viselkedési zavarok, agresszív magatartásformák.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formája:

a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény

b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll

c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

Az intézményi és önkormányzati adatszolgáltatás és adatnyilvántartás működő kontrollja biztosított.

Ócsán 2014. évben összesen 423 gyermek volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ami összesen 490 családot érintett. A kedvezményben részesülő gyermekek családjában az egy főre jutó jövedelem nem érte el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét,

ami 2014. évben 28.500,- Ft volt. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek további kedvezményekben is részesülhetnek, mint például az ingyenes tankönyv, vagy az intézményi térítési díjkedvezmény, ami általában 50 %-os kedvezményt jelent.
2011. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri kiegészítésében - augusztus hónapban 410 - december hónapban 423 gyermek részesült. A támogatás összege 2014. évben összesen 4 831 000,- Ft volt. A 0-15 éves korosztály népességen belüli arányát tekintve ez az adat riasztó, a gyermeke családok elszegényedését tükrözi.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése:
Ócsa Város tekintetében 3 védőnő látja el a feladatokat. A jogszabály szerint a védőnő maximum 250 gyereket láthat el, illetve, hogy országos átlagban 300 gyerek ellátása jut egy védőnőre. Ócsán minden gyermek hozzájut a védőnői szolgáltatáshoz.

A védőnői gondozás formái:

- Családlátogatás
- Önálló védőnői tanácsadás
- Tanácsadás orvossal
- Fogadóóra tartása
- Nővédelem
- Egészségnevelés - családlátogatás során - a védőnői tanácsadóban - oktatási intézményekben (iskola, óvoda) - egészségfejlesztés közösségi szinten nincs.

3.4.7 Köznevelés

A közoktatás új alapokra történő helyezése, és az oktatás színvonalának emelése a társadalom évek óta jelentkező jogos elvárása. Ennek kívánt megfelelni a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.) azzal, hogy deklarálta, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenítve az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől. A Köznev. tv. 74. § (1) bekezdése és 95. § (2) bekezdése alapján 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. A köznevelési feladatot

ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló CLXXXVIIII. törvény (továbbiakban: Törvény) az átadás-átvétel vonatkozásában a részletszabályokat állapítja meg. A települési önkormányzati társulás állami köznevelési alapfeladatot 2013. január 1-jétől nem láthat el.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal a köznevelési intézmények állami fenntartásba vételével összefüggő intézmény átadás-átvételről szóló megállapodást 2012. december 15. napjáig az önkormányzat megkötötte. Ócsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete vállalta a Köznev. tv-ben foglaltaknak megfelelően, hogy 2013. január 1. napjától gondoskodik az illetékességi területén lévő összes, saját tulajdonában álló, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó- és ingatlan vagyon működtetéséről. A működtetés keretében a települési önkormányzat - a 76. § (3) bekezdésében foglaltak kivételével - saját forrásai terhére biztosítja a köznevelési feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételeket, továbbá az ingó és ingatlan vagyon működtetésével összefüggő személyi feltételeket.

A használati szerződés 2013. január 15. napjáig aláírásra került. Ócsa Város Önkormányzata az általános iskolai oktatással-neveléssel összefüggésben az elmúlt években számos önként vállalt feladatot vett fel az Intézmény Alapító Okiratába és ezek ellátásához biztosította a szükséges költségvetési forrásokat az ócsai gyermekek magas színvonalú oktatása érdekében (sportiskolai tagozat, sávos oktatás, emelt szintű nyelvoktatás stb. bevezetése) Ennek érdekében számos pályázatot nyújtott be sikeresen:

- Napelemes rendszer kialakítása a Halászy Károly Általános Iskolában

3.4.7.1 Óvodai ellátás

Az engedélyezett felvehető maximális gyermeklétszám 300 fő. Az óvodai ellátásra a szülők részéről igen nagy igény mutatkozik, az Ócsán működő valamennyi - összesen 12– csoport a jogszabályban meghatározott maximális létszámot meghaladó létszámmal működik. Ezt a problémát enyhíti az Óvoda fejlesztés pályázaton elnyert támogatás, mely csoportszobák, 1 tornaszoba és egyéb kiszolgáló helyiségek építését tette lehetővé 2013. évben. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülése alapvető feltétele a sikeres iskolai pályafutásnak. Az Óvoda tapasztalatai lapján a 3 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket a szülők alacsony százalékban íratják be az óvodába ugyanakkor az ellátásuk - esélyegyenlőségük megteremtése érdekében - kiemelkedő jelentőséggel bír. Ócsa Város

Önkormányzata évről-évre sikeres pályázatot nyújt be esélyegyenlőségi intézkedések támogatására, melynek keretében az óvoda számos hátrányokat mérséklő programot valósít meg, illetve a gyermekeknél fejlesztendő területekhez szükséges eszközöket vásárol meg.

3.4.7.2 Bölcsődei ellátás

Az KMOP Program keretében benyújtott pályázat eredményeként az Óvoda Tagintézményeként 2014. –ben 2 csoporttal kezdte meg működését a bölcsőde. Az ellátásra rendkívül nagy a szülői igény, melyet jelenleg 24 engedélyezett létszám mellett az intézmény nem tud kielégíteni.

3.4.8 Sport

A testnevelés és a sport részterületei – az óvodai testneveléstől a versenysportig – egymással összefüggő és kölcsönhatásban álló egészet képeznek. Bármelyik részterület fejlesztése, vagy elhanyagolása jelentősen kihat a testkultúra egészére. A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. Míg a versenysport és az élsport területén kimagasló eredményeket és nemzetközi sikereket érnek el az ország kiemelkedő sportolói, addig a lakosság döntő többségének rossz az egészségi, edzettségi állapota. A város az egészségmegőrzés érdekében, hosszú távon a sporttevékenységek középpontjába a gyermek és ifjúsági sportot, ezen belül is a teljesítő képes tudást adó, mérhető, ellenőrizhető, a jól szervezett, megfelelően motivált iskolai testnevelést kívánja állítani a sportolási feltételek fokozatos javításával és megteremtésével. A sportolási lehetőségeket a városban élő, sportolni vágyó lakosok számára is biztosítani kell.

Ócsa Város a költségvetésében meghatározott keretösszegben támogatja azokat a tevékenységeket, melyek segítik a versenysport, a mindennapos testedzés, a szabadidősport megvalósítását, a fogyatékkal élők sportolási tevékenységét, továbbá a város sporthagyományait is figyelembe vevő, eredményesen működő szakosztályokat, utánpótlást nevelő műhelyeket.

3.4.9 Közművelődés

A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ

áramlásának biztosítása. A művelődési és kulturális élet szervezője Ócsa Város Művelődési Háza. Célja, hogy a fenntartó önkormányzattal összhangban, olyan korszerű információs központot működtessen, amely szolgáltatásaival magas szinten lássa el a város lakóit, és az oktatásban résztvevő tanulókat. Feladata, hogy használói számára biztosítsa a magyar és az egyetemes kultúra kincseit, a hazai és nemzetközi információhoz és tudáshoz való szabad hozzáférést.

A Művelődési Ház és Könyvtár a kulturált szabadidő eltöltését az alábbi területeken biztosítja:

- olvasás
- információhoz való hozzáférés
- vizuális kultúra
- képzőművészet, tárgykultúra
- helytörténeti hagyományok
- környezeti kultúra
- amatőr előadó művészet
- amatőr alkotó művészet
- professzionális előadó művészeti ágak (zene, tánc, színház)
- ünnepi rendezvények
- alkalmi, időszakos rendezvények.

Az Ócsai Művelődési Ház

- igyekszik változatos és igényes képzőművészeti, irodalmi és ismeretterjesztő rendezvényeket kínálni,
- kiállítások (festmény, gobelin, kerámia, gyerekek munkái, jászol) részére lehetőséget biztosít.

4. Esélyegyenlőségre, egyenlő bánásmódra vonatkozó megállapítások

Megállapítható, hogy településünkön az elmúlt öt évben nem történt sem az egyenlő bánásmóddal, sem az esélyegyenlőséggel kapcsolatos jogsértés. A lakosság biztonságérzetét negatív irányba befolyásoló tényezőkre,- úgymint a nagy létszámú külföldi vendégmunkások jelenléte, a fiatalkorúak deviáns és antiszociális viselkedése, a város közlekedési morálja – egyedül nem tud hatni a Dabasi Rendőrkapitányság, ehhez szükséges a társszervek, más

hatóságok, valamint az itt élők figyelme és segítsége. A rendőrséggel szorosan együttműködik a helyi polgárőrség.

4.1 A közszolgáltatások elérhetősége

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Városunkban, mint fentiekből is kitűnik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen található postahivatal, gyógyszertár, egy magánóvoda. A bölcsődei, óvodai nevelés, az általános iskolai, és középiskolai oktatás biztosított, az egészségügyi szolgáltatások széles köre áll az itt élők rendelkezésére.

4.2 Nők helyzete

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

Ócsán a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás –lényeges magasabb a nők aránya mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes

körű elérése. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, ezzel látja el a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától. A védőnő felkészíti a fogamzás optimális időzítésre, körülményeire a családokat. Segít az anyaságra való felkészülésben. Segít a család szülői szerepre való felkészítésben. Megszervezi a tanácsadásokat a családok részére. A védőnő figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését egészen az iskolás korig. A táblázatból látható, hogy minden 0-3 év közötti gyermek hozzájut a védőnői szolgáltatáshoz.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Az önkormányzatnak tudomása nincs ilyen esetekről, amennyiben előfordul, az családon belül marad, és nem szerez róla tudomást a családsegítő, valamint a rendőrség.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünkön nincs anyaotthon, családok átmeneti otthona. Fel kell mérni, hogy a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokra milyen mértékben van igény. Tájékoztatni kell a lakosságot a településünkhöz legközelebbi anyaotthonról, családok átmeneti otthonáról, azok elérhetőségéről, illetve kapacitásáról. A krízishelyzetben lévő nők számára nagyon fontos tényező az idő, ezért a várólistával működő szállók sok esetben nem tudnak azonnali segítséget nyújtani. Fontos a megfelelő tájékoztatás, és az igények és kapacitás összhangja.

A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. A táblázat adatai megmutatják a képviselő-testület tagjainak nemek szerinti megoszlását:

Képviselőtestület tagja		
	Férfi	Nő
2009	10	2
2010	11/7	2/1
2011	8	1
2013	8	1

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A településünkön nem jellemző, hogy lenne nőket helyi szinten érintő probléma. Folyamatosan tartva a kapcsolatot a helyi civil, állami vagy egyházi szervezetekkel a felmerülő a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról kapott információk alapján fel kell térképezni, hogy milyen problémák kapnak figyelmet, és milyen a felszámolásukra irányuló kezdeményezések indulnak el.

4.3 Időskorúak helyzete

A városban a 60 év felettiek aránya az összlakosság közel 20%-a. Az idősek nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több, mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

A szociális étkeztetés keretében az időseknek igény szerint házhoz szállítja az önkormányzat az ebédet. A településen nyugdíjas klub is működik. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan megrendezi az idősek napját, támogatja a nyugdíjas klubot.

Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az adatelemzés során azt kell figyelembe venni, hogy vannak-e ellátatlan (nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás) időskorúak, és ha igen, akkor milyen arányban.

Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Nem releváns.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Nem releváns.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnak erre vonatkozó adata nincs

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi alapellátást a helyi háziorvos látja el.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Mozi, színház, múzeum nem található a községünkben. Egy Református és egy Római Katolikus templomunk van.

c) idősek informatikai jártassága

A településen élő idősek minimális százalékban jártasak az informatikában.

4.4 Fogyatékkal élők

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossággal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáférésének megteremtése. A fogyatékossággal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus

érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek. Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékossággal élő embert érint a világon. A hazai fogyatékosságügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékossággal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását".

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is. A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáférésének megteremtése fogalmazható meg.

A fogyatékosságügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és megtegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékosságügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése.

Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.).

A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentieken túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedtté váljon a mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem

egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége. Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgyaktól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttekor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadálymentesíteni.

Folyamatosan megjelenő pályázatok támogatják a kormányzati és önkormányzati intézmények akadálymentesítését, melynek köszönhetően évről évre több száz közszolgáltatás válik egyenlő eséllyel hozzáférhetővé. Európa jóléti államai, ahogy hazánk is igyekszik különböző intézkedésekkel, programokkal, törvényekkel, rendeletekkel elősegíteni a fogyatékosok esélyegyenlőségét. Hatalmas anyagi forrásokat bevonva, természetbeni és anyagi juttatásokat igyekeznek biztosítani a rászorulóknak. Különböző hivatalokat, szakértői bizottságokat állítottak fel, támogatják a fogyatékosok által alapított szervezeteket. Pozitív diszkriminációt alkalmaznak az oktatásban és a munkaerő-piacon. Mindezek ellenére a statisztikák csúnyán rácáfolnak az erőfeszítésekre. Ahelyett hogy a fogyatékkal élők felfelé mobilitását mutatnának, megrekednek, sőt lecsúsznak, elszakadnak és kirekesztődnek a társadalomból.

A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt. A szociális ellátások igénybevevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a közgyógyellátásban (2013 évben 41 fő), az időskorúak járadékában, súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk. A

fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja.

Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

4.5 Romák és mélyszegénységben élők

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. 2011. évi felmérések szerint hazánkban 1,2 millió felett van a szegény emberek száma.

Napjainkban a gyerekek is azzá váltak, egyre többen tartoznak a mélyszegények közé. Szegénységben nincs mindenkinek elfogadható definíciója. Egyre több településen jellemző. Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében találhatók; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogköz közötti területen, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, Hajdú-Bihar megye részei. Társadalmilag és gazdaságilag elszigetelve élnek. A mélyszegénységből való kitörés, nagyon

nehéz. Azoknak a településeknek a száma és aránya, ahol a mélyszegénységben élő családok a helyi társadalom többségi csoportját alkotják, megháromszorozódott az elmúlt évtizedben.

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy Ócsán hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak. A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szorosan együttműködik a köznevelési intézményekkel a roma származású gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében. Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktívak munkerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

4.6 Gyermekek

A településen élő gyermekek számára életkoruknak megfelelően elérhető a bölcsődei és az óvodai ellátás valamint az általános iskolai oktatás. Az általános iskolában tanulók bekapcsolódhatnak a művészetoktatásba, illetve többféle szakkör közül választhatnak. A helyi sportegyesület az utánpótlás nevelés keretében kiemelkedően fontos szerepet játszik a gyermekek és fiatalok szabadidejének hasznos és egészséges eltöltésében, lehetőséget adva minden gyermeknek bármilyen jellegű megkülönböztetés nélkül.

4.7 Szegregátum

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzető gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az a, b, és c pontok tekintetében Ócsa Városban telepek, szegregátumok nem találhatóak.

Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Ócsán számos civil szervezet tevékenykedik aktívan. Az önkormányzat és a civil szervezetek kapcsolata jó, ez megnyilvánul a közös rendezvényekben. Önkormányzatunk a városban lévő civil szervezetekkel szoros kapcsolatot ápol:

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Térségben lévő önkormányzatok együttműködése hosszú időre nyúlik vissza, a múltban és a jövőben is jellemző rá a kölcsönös előnyöket nyújtó együttműködési lehetőségek felkutatása és azok kihasználása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Újtikos településen nemzetiségi önkormányzat nincs.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége A városban működő civil szervezetek munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez, a hagyományok, a múlt értékeinek megőrzéséhez, az egészségmegőrzéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez

5. Megvalósítás, akciók meghatározása

Ócsa Város Települési Esélyegyenlőségi Programja nem foglalkozik részletesen a hátrányos helyzetű célcsoportokra vonatkozó közoktatási helyzetelemzéssel és az esélyegyenlőtlenségek felszámolása érdekében szükséges intézkedések tervezésével, mivel ezt teljes körűen tartalmazza a már hivatkozott Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Terv. Jelen Program megerősíti a Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzésben és Tervben tervezett és szükséges beavatkozásokat, fejlesztéseket és intézkedéseket, azok megismétlése nélkül. Az intézkedési terv részletesen tartalmazza a tervezett beavatkozásokat.

Vizsgálati szempont, probléma	Javasolt beavatkozás	Felelős, határidő
Nem áll rendelkezésre nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt szakterületeken.	Az intézmények kötelező nyilvántartásainak, adatszolgáltatásainak áttekintése után rövid és középtávú adatgyűjtési- és elemzési terv készítése.	intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens 2016. december 31.
Hiányos az adatgyűjtés a fogyatékkal élők társadalmi esélyegyenlőségét érintő, azt befolyásoló foglalkoztatási, egészségügyi és szociális területeken.	Az intézményi adatgyűjtés és adatszolgáltatás mellett az érintett csoport érdekvédelmi, kisebbségi képviseletének aktív bevonásával szükséges bővíteni az információs partnerséget arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz (szociális ellátás, egészségügy, gyermekjólét, közművelődés) való hozzáférés mennyire biztosított a hátrányos helyzetű csoportok számára, illetve mennyire veszik igénybe azokat	intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens 2016. december 31.
A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem teljes körű.	Fel kell mérni, hogy az önkormányzat felelősségi körébe tartozó intézmények teljes körű akadálymentesítése milyen	Jegyző, intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens 2016. december 31.

	további fejlesztéseket igényel (fizikai és/vagy infokommunikációs akadálymentesítés), az önkormányzat anyagi lehetőségeinek és a pályázati lehetőségek szem előtt tartása A tervezésbe javasolt bevonni a fogyatékosok érdekvédelmét ellátó szervezeteket, rehabilitációs szakértőt.	
A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása	Az önkormányzat folyamatosan együttműködik a munkaügyi központtal	Jegyző, Folyamatos
A hátrányos helyzetű csoportok információhoz való hozzájutásának elősegítése	A település lakosait érintő információkat az önkormányzat honlapján megjelenteti, az internettel nem rendelkező polgárokat pedig az önkormányzat újságján keresztül tájékoztatja.	Polgármester, jegyző Folyamatos
A közszférában és a versenypiacon nem dolgozó fogyatékkal élő munkavállalók megfelelő arányban történő részvételének megteremtése	Lehetőség szerint fogyatékkal élő munkavállaló alkalmazása az önkormányzat intézményeiben	Jegyző, intézményvezetők Folyamatos
Intézményi szintű esélyegyenlőségi program nincs minden intézményben	A hiányzó intézményi esélyegyenlőségi programok elkészítése	Intézményvezetők 2016. december 31.
A hátrányos helyzetű	Az önkormányzat továbbra is	Intézményvezetők

csoportok, egyének ösztönzése szükséges a közösségi életben való részvételre	szervez olyan rendezvényeket, amelyek kifejezetten az egyes hátrányos helyzetű csoportokra koncentrálnak (pl. idősek napja, gyermeknap, nők napján megemlékezés valamennyi intézményben, fogyatékosok világnapja, stb.)	Folyamatos
A településen működő, a helyi lakosság érdekében tevékenykedő civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, az esélyegyenlőség eszméjének minél szélesebb körű érvényre juttatása érdekében	Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek támogatására és a partneri együttműködésre, a rendelkezésre álló források figyelembe vételével.	Polgármester Folyamatos
A Települési Esélyegyenlőségi Program széles körű társadalmi nyilvánosságának biztosítása	A Települési Esélyegyenlőségi Programot annak elfogadását illetve felülvizsgálatát követően a kommunikációs lehetőségeket kihasználva (honlap, helyi újság) meg kell ismertetni a lakossággal.	Jegyző, Folyamatos

A Települési Esélyegyenlőségi Programban leírtak megvalósításában az érintett intézményeknek szorosan együtt kell működniük:

- Az önkormányzati intézmények vezetőinek feladata, hogy az intézmények működését érintő, és az esélyegyenlőségi szempontból fontos közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumban és iránymutatásban érvényesüljenek az egyenlő

bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a Program célkitűzései.

- A végrehajtás érdekében az önkormányzati döntéshozók, tisztségviselők és az önkormányzati intézmények vezetőinek felkészítését biztosítani kell.
- Önkormányzati döntés előkészítésekor, amely az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások átalakítását, vagy fejlesztését célozza, esélyegyenlőségi hatáselemzést célszerű készíteni, amely alapján tervezhetők az intézkedések, fejlesztések a három kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportra gyakorolt hatásukra vonatkozóan.

6. Monitoring és nyilvánosság

Ócsa Város Önkormányzata Települési Esélyegyenlőségi Programjában fontos szerepet tölt be a program megvalósulásának nyomon követése.

Ennek eszközei:

- Az eredményesség értékelése, ellenőrzése kétévente történik. Az értékelés eredményeinek nyilvánossá tétele kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani.
- Szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.
- A kétévenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok felszámolására külön intézkedési tervet kell készíteni, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek, felelősök, határidők, sikerkritériumok.

7. Konzultáció és visszacsatolás

Ócsa Város Önkormányzatának Települési Esélyegyenlőségi Programja a település minden polgárának életét érinti, ezért Ócsa Város Önkormányzata vállalja, hogy a programot a Képviselő-testületi véleményezés és elfogadás után széleskörű konzultációra bocsátja az esetleges módosításra vonatkozó javaslatok érdekében.

Elfogadás módja és dátuma

I. Ócsa város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Ócsa város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 56/2015. (III. 19.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:
- Képviselő-testületi határozat
- HEP elkészítési jegyzék

Ócsa, 2015. március 19.

Ócsa Város Polgármestere * 1. *

Bukodi Károly
polgármester

Ócsa Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Ócsa, 2015. március 19.	Ócsai Halászy Károly Általános Iskola igazgató	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Nefelejcs Napköziotthonos Óvoda és Manóvár Bölcsőde	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Ócsai Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Partner aláírás

Elfogadás módja és dátuma

I. Ócsa város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Ócsa város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 56/2015. (III. 19.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:
- Képviselő-testületi határozat
- HEP elkészítési jegyzék

Ócsa Város Polgármestere

Ócsa, 2015. március 19.

Bukodi Károly
polgármester

Ócsa Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Ócsa, 2015. március 19.	Ócsai Halászy Károly Általános Iskola igazgató	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Nefelejcs Napköziotthonos Óvoda és Manóvár Bölcsőde	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Védőnői Szolgálat	Partner aláírás
Ócsa, 2015. március 19.	Ócsai Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék1

NÉV2	HEP részei3										Aláírás4
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
dr Molnár Csaba mb. hivatalvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Kovácsné Kovácsi Beáta iskolaigazgató	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szűcs Jánosné óvodavezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Brassai Júlia védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Kardosné Pintyőke Viktória védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szabóné Ádámcsik Tünde védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Sándor István elnök	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

[1] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[2] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[3] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[4] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.